Azərbaycanın enerji siyasəti regional əməkdaşlığın genişlənməsi üçün etibarlı təminatdır

"Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasından ötən 21 ildə ölkəmizin qazandığı uğurlar bunun təsdiqidir

1994-cü il Azərbaycanın yeni enerji strategiyasının, eyni zamanda əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsinin başlanğıc ili kimi tarixə yazılıb. Həmin ilin sentyabrın 20-də "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanması ilə ölkəmizin iqtisadi inkişafının, dünya iqtisadi sisteminə inteqrasiyasının əsası qoyuldu. Cari ilin fevralında Bakıda keçirilən Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin görüşündə dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin səsləndirdiyi "Əməkdaşlığımızın vacib elementi, əlbəttə ki, səylərimizin əlaqələndirilməsidir" fikri ulu öndər Heydər Əliyevin 1994-cü ildə "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasından əvvəl söylədiyi "Dünya təcrübəsi göstərir ki, heç bir ölkə beynəlxalq əməkdaşlıq, təcrübə mübadiləsi olmadan, sayılıb-seçilən ekspertlər birləşdirilmədən təkbaşına iqtisadi tərəqqiyə nail ola bilməz" fikirlərin davamı kimi dəyərləndirilir.

Cənab İlham Əliyev İstər ötən il "Əsrin müqaviləsi"nin 20 illiyi və Cənub Qaz Dəhlizinin təməlinin qoyulması mərasimində, İstərsə də Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin görüşündə Azərbaycanın ötən illərdə keçdiyi inkişaf yoluna, əldə etdiyi uğurlara diqqəti yönəldərək, bir daha bu reallığı bildirmişdir ki, bu gün enerji təhlükəsizliyinə istənilən ölkənin milli təhlükəsizliyindən ayrı baxıla bilməz: "Enerji resursları nəinki çıçaklanma, prognozlaşdırma və sabitlik mənbəyi ola bilir, həmçinin bəzən rəqabət və düşmənçilik mənbəyinə də çevrilir. Fikrimizcə, bizim fəlsəfəmiz ondan ibarətdir ki, enerji resurslara sabitliyə, proqnozlaşdırmaya, əməkdaşlığa və qarşılıqlı dəstəyə töhfə verməlidir."

Azərbaycanın iştirakçısı və təşəbbüscüsü olduğu enerji layihələri ölkələr, xalqlar arasında əməkdaşlıq körpüsü kimi dəyərləndirilir. Ölkəmizin siyasi iradəsi əsasında gerçəkləşdirilən layihələr iştirakçı, eyni zamanda digər dövlətlərin iqtisadi inkişafının dayanıqlığının təmin edilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Prezident İlham Əliyev çıxışlarında bu məqamı də xüsusi diqqətə çatdırır: "Birmənalı olaraq, Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə arasında regional əməkdaşlığa əsaslanan əlaqələndirilmiş səylər beynəlxalq bazarlara neft və qazın nəqli üçün başlanğıc mərhələdə müasir boru kəmərləri sistemini mümkün etdi."

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev son illər ölkəmizin enerji siyasətini ardıcıl şəkildə İrəliyə apardığını önə çəkərək, ötən il Cənub Qaz Dəhlizinin təməlinin qoyulmasını görülən işlərin zirvəsi kimi dəyərləndirir: "Əgər əvvəlki dövrlərdə dediyim məsələlər öz həllini tapmasaydı, bu gün Cənub Qaz Dəhlizindən söhbət belə gedə bilməzdi... Əlbəttə, biz gələcəkdə çalışmalıyıq ki, bütün bu işləri tərəfdaş ölkələrlə birgə edək, əlaqələndirmə yüksək səviyyədə olmalıdır." Cənab İlham Əliyev Azərbaycanın təşəbbüskarı olduğu Cənub Qaz Dəhlizinin icrası nəticəsində həm Azərbaycanın, həm də qonşu və Avropa ölkələrinin böyük fayda götürəcəyini, ölkəmizin bu sahədə də liderlik keyfiyyətlərini göstərdiyini diqqətə çatdırır.

Son illərdə enerji layihələrinin coğrafiyasının genişləndirilməsi, şaxələndirmə siyasətinin iştirakçı dövlətlərin maraqları baxımından bir daha nəzərdən keçirilməsi, alternativ variantların gündəmə gətirilərək siyasi və iqtisadi əhəmiyyətinin beynəlxalq müzakirəyə çıxarılması bölgədə və dünya birliyində sabitlik və əmin-amanlığın möhkəmlənməsinə yönəlmiş qlobal məsələlərin danışıqlar vasitəsilə həllinə inamı artırır. Rəqabət qabiliyyəti baxımından MDB məkanında birinci olan Azərbaycanın iqtisadi uğurlarını təmin edən, regionda sülhün təminatı üçün səylərini artıran neft-qaz amilinin əhəmiyyəti bütün səviyyələrdə xüsusilə vurğulanır. Ölkə Prezidenti bildirir ki, biz öz enerji təhlükəsizliyimizi çoxdan təmin etmişik və bu gün başqa ölkələrin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə öz rolumuzu oynayırıq. Bu rol müsbət roldur. Bunu bizim tərəfdaşlar qiymətləndirirlər. Azərbaycan heç vaxt öz enerji resurslarından başqa məqsədlər üçün istifadə etməmişdir. Bizim bu sahədəki fəlsəfəmiz və yanaşmamız ondan ibarətdir ki, enerji resursları əməkdaşlığı dərinləşdirməli, birliyi möhkəmləndirməlidir və əlbəttə ki, biz bu siyasəti apararaq öz milli maraqlarımızı təmin edirik. Bu gün həmin bölgədə, hem dünyada bizim maraqlarımız təmin edilir.

2011-ci ildə Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında imzalanan "Cənub Qaz Dəhlizi haqqında" Birgə Bəyannaməni əlaqələrin inkişafında başlanğıc kimi dəyərləndirən Avropa İttifaqının təmsilçiləri Azərbaycanın bu gün Avropa İttifaqının ən böyük və etibarlı enerji tərəfdaşlarından biri olduğunu bildirirlər. Qeyd edək ki, həmin Bəyannamədə ölkəmizin Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatında rolu yüksək qiymətləndirilərək, əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsi üçün böyük potensialın mövcudluğu bildirilmişdir. Dövlətimizin başçısı bu əminliyi ifadə edir ki, imzalanmış sənədlər uğurla həyata keçiriləcək və Azərbaycan qaz potensialından öz xalqının rifahı, ölkəmizin gələcək inkişafı və Avropadakı tərəfdaşlarının enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün istifadə edəcək. Bu tərəfdaşlıq nəinki illər, onilliklər boyu olacaq.

Azərbaycanın şaxələndirilmə məsələsinə ilk yol açan ölkə rolunu oynaması Avropa Komissiyasının sədri Joze Manuel Barrozunun İstər ölkəmizə səfəri çərçivəsində keçirdiyi görüşlərdə, İstərsə də Avropa İttifaqının Azərbaycanla münasibətlərinə işıq salan açıqlamalarında xüsusi olaraq vurğulanır. J.M.Barrozu bildirmişdir ki, ölkəmiz öz ixrac imkanlarını genişləndirməklə Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatına töhfələr verir. Ötən il Cənub Qaz Dəhlizinin təməlinin qoyulmasına həsr olunmuş tentenəli mərasimə videomüraciətində Joze Manuel Barrozunun səsləndirdiyi fikirləri xatırlatmaq istərdik: "Bu gün Azərbaycan Avropanın neft ixracatında mühüm rol oynayır. Cənub Qaz Dəhlizi yalnız kəmər deyil, XXI əsrin mühüm strateji, enerji dəhlizidir. Cənub Qaz Dəhlizi XXI əsrin layihəsi olacaq. Bu xüsusda layihənin hər mərhələsində Prezident İlham Əliyevin rəhbərlik qabiliyyətini vurğulamaq istərdim. Azərbaycan Avropa İttifaqına heç bir vaxt bu qədər yaxın olmayıb. Onun İqtisadiyyatı Avropa bazarları ilə sıx inteqrasiya olunub və bizim əlaqələrimiz daha geniş, təmaslanmız isə daha fəaldır. Avropa İttifaqı müasirləşmə islahatları ilə bağlı Azərbaycanın bütün təşəbbüslərini dəstəkləyir və müxtəlif sahələrdə daha da dərin münasibətlər yaratmaq istəyir." Bu fikirlərin davamı olaraq, Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin görüşündə Avropa Komissiyasının Enerji Birliyi üzrə sədr müavini Maroş Şevçoviç bildirmişdir ki, Dövlətimizin başçısı bu əminliyi ifadə edir ki, imzalanmış sənədlər uğurla həyata keçiriləcək və Azərbaycan qaz potensialından öz xalqının rifahı, ölkəmizin gələcək inkişafı və bütün ölkələrin enerji təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Dünya əhəmiyyətli enerji layihələrinin reallığa çevrilməsi ilə regional iqtisadi inkişafın aparıcı qüvvəsinə və Avratlantik məkanın enerji təhlükəsizliyinin təminatçısına çevrilən, iqtisadi artımın sürətinə görə dünya dövlətləri arasında birincliyini qoruyan Azərbaycanın inkişaf strategiyası qabaqcıl təcrübə kimi nümunə göstərilir. Enerji amilinin gündəlikdə prioritet məsələlərdən biri kimi dayandığını qeyd edən Prezident İlham Əliyev bildirir ki, enerji siyasəti dostluğa və əməkdaşlığa xidmət etməli, millətləri, xalqları bir-birinə birləşdirməlidir. Avropa İttifaqına daxil olan 27 dövlətin maraqlarına uyğun olan Azərbaycanın enerji siyasəti bölgədə regional əməkdaşlığın genişlənməsi üçün etibarlı təminatdır. Xarici ölkələrə səfərləri zamanı da Azərbaycanın iqtisadi imkanlarına diqqəti yönəldən, enerjinin nəql olunması sisteminin şaxələndirilməsində ölkəmizin rolunu xüsusi vurğulayan, gerçəkləşməsi çoxlarına əfsanə kimi görünən layihələrin reallaşması üçün təşəbbüskarlığını artıran Prezident İlham Əliyev bu mövqeyi açıqlayır ki, Azərbaycanın tərəfdaş, müəllif və təşəbbüscü kimi iştirak etdiyi bütün layihələrdə xalqın milli maraqları, dövlətin mənafeyi hər şeydən üstün tutulmalıdır.

Ölkəmizin qitə dövlətləri üçün etibarlı tərəfdaş olması dəfələrlə təsdiq olunmuş həqiqətdir. Prezident İlham Əliyev ölkəmizin daim marağında olan enerji layihələrinin şaxələndirilməsi prinsipinin diqqətdə saxlanılacağını vurğulamaqla qeyd edir ki, Avropa Azərbaycan qazı üçün mühüm bazara çevriləcək, eyni zamanda Cənub Qaz Dəhlizi enerji təhlükəsizliyinə xidmət edəcək önəmli layihədir: "Azərbaycandan Avropaya ixrac edilən qazın həcmi sırf "Şahdəniz-2" layihəsi ilə məhdudlaşmayacaq. Çünki bizim 2 trilyon kubmetrdən artıq təsdiqlənmiş qaz ehtiyatımız vardır.

Avropa ölkələrinin bazilərinin enerji balansında Azərbaycan neftinin payı 30-40 faizə çatır" söyləyən Prezident İlham Əliyev respublikamızın enerji təhlükəsizliyinin təminatındakı rolunun artması nəticəsində Azərbaycanın uğuru kimi dəyərləndirir.

2012-ci ildə Transanadolu - TANAP qaz boru kəmərinin tikintisi ilə əlaqədar Azərbaycanla Türkiyə arasında sazişin imzalanması, 2013-cü ildə Transadriatik boru kəmərinin Avropaya əsas ixrac marşrutu kimi seçilməsi enerji sektorunda əldə olunan uğurların davamlılığının təsdiqidir. TAP Azərbaycan qazını Türkiyə, Yunanıstan, Albaniya ərazisi ilə İtaliyaya çatdıracaq. Dəyəri 2,2 milyard dollar həcmində proqnozlaşdırılan, əsas mənbəyi "Şahdəniz"in ikinci layihəsi olan TAP-ın səhmdarları İsveçrənin "AXPO" (42,5 faiz), Norveçin "Statoyl" (42,5 faiz) və Almaniyanın "E.ON Ruhrqas" (15 faizdir) şirkətləridir. Proqnozlara əsasən ikinci fazada 2016-cı ildə 10 milyard kubmetr "mavi yanacaq" Avropaya çatdırılacaq, sonra isə 20 milyard kubmetrədək artırılacaq.

⇨ Davamı 15-ci səhifədə

Azərbaycanın enerji siyasəti regional əməkdaşlığın genişlənməsi üçün etibarlı təminatdır

"Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasından ötən 21 ildə ölkəmizin qazandığı uğurlar bunun təsdiqidir

⇨ Əvvəli 14-cü səhifədə

TAP layihəsinin ölkələr arasında əlaqələrin inkişafına böyük töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olunur. "TAP Azərbaycan, Yunanıstan, İtaliya və və Albaniya arasında münasibətləri daha da gücləndirəcəkdir. Biz Xəzər dənizi, Qafqaz və Avropanın yeni geniş regional əməkdaşlıq formatını yaradacaqıq. Bu, bizim hamımıza fayda verəcəkdir. TAP layihəsinin reallaşması nəticəsində çoxlu işlər olacaq, minlərlə yeni iş yeri yaradılacaqdır. Bu da Azərbaycana Avropa bazarına enerjini təchiz etmək üçün yeni marşrutun yaradılmasından ibarət strateji məqsədləri tam yerinə yetirmək imkanını verəcəkdir" söyləyən dövlətimizin başçısı İlham Əliyev bildirir ki, biz bu məqsədə nail olacağıq, çünki bu gündək işlər qrafik üzrə gedir. İtaliya rəsmiləri də Azərbaycan qazının Avropaya nəqli üçün TAP-ın seçilməsini alqışlayaraq bildirmişdilər ki, bu, Avropanın enerji təhlükəsizliyi və rəqabət qabiliyyətinin gücləndirilməsi, eləcə də İtaliyanın aparıcı ticarət tərəfdaşlarından olan Azərbaycanla ikitərəfli münasibətlərin genişlənirilməsi yolunda mühüm addımdır.

Göründüyü kimi, dünya enerji bazarında mövqeləri möhkəmlənən, investisiya imkanları artan Azərbaycanın təşəbbüsləri dəstəkləndiyi kimi, mövqeləri də möhkəmlənməkdədir. Dövlətimizin başçısı bir məqamı da xüsusi qeyd edir: "Birinci böyük layihələrin icrası nəticəsində bizim şirkətlərimiz, demək olar ki, ayağa qalxa bilmişlər, kapital, təcrübə toplamışlar. Ondan sonra Azərbaycana investisiya qoymağa başlamışlar. Mən də onlara bunu tövsiyə edirdim və eyni zamanda, Azərbaycanda belə bir şərait yaratmışıq ki, buraya investisiya qoymaq ən sərfəli yoldur. İndi başqa ölkələrə investisiya qoymaq, əlbəttə ki, lazımdır və biz də dövlət kimi bunu edirik." Qeyd edək ki, son on iki ildə ölkə iqtisadiyyatına 180 milyard dollar investisiya qoyulub. Bu fikir dövlətimizin başçısı İlham Əliyev tərəfindən hər zaman önə çəkilir ki, sabitlik iqtisadi inkişafın əsas məsələsidir: "Ölkədə çox gözəl ab-hava vardır. Çox gözəl ictimai-siyasi vəziyyət müşahidə olunur. Sabitlik tam şəkildə təmin edilir. Sabitliyin qarantı Azərbaycan xalqıdır və gördüyümüz işlərdir. Azərbaycan xalqının rifahı, cəmiyyətdə bərqərar olan ədalət, o cümlədən sosial ədalət və xoşagəlməz hallarla mübarizə bu müsbət meyilləri daha da gücləndirir." Təbii ki, sabitlik olmasa, hansısa inkişafdan, ən əsası investorların ölkə iqtisadiyyatına böyük həcmdə vəsait qoymasından danışmaq mümkünsüzdür. Ölkə iqtisadiyyatına qoyulan investisiyaların həcminin ilbəil artması Azərbaycanın bu gününə və gələcəyinə olan inamdan irəli gelir.

Ölkəmizin iqtisadi və maliyyə imkanlarının artmasının, eyni zamanda Azərbaycana olan inamın nəticəsidir ki, indiyədək BTC, BTƏ kimi neft-qaz kəmərləri ilə Türkiyədən keçməklə Avropa ölkələrinin enerji təhlükəsizliyinin təminatında iştirak edən Azərbaycan daha yeni-yeni layihələrin təşəbbüskarı olmaqla iki və çoxtərəfli əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu təsdiqləyir.

"Əsrin müqaviləsi"nin 20 illiyinə və Cənub Qaz Dəhlizinin təməlinin qoyulmasına həsr olunan mərasimdə ABŞ Dövlət Departamentinin beynəlxalq enerji məsələləri üzrə xüsusi nümayəndəsi Amos Hokstaynın söylədiyi fikirləri yada salaq: "Bu gün biz 20 il bundan önce başladığımız mərhələni başa çatdırırıq. O zaman biz XX əsrin müqaviləsini imzaladıq. Bu gün Xəzər dənizindən Avropaya qaz nəqli edəcək yeni layihənin təməlqoyma mərasimində iştirak edirik. Bundan da biz XXI əsrin monumental əhəmiyyətə malik yeni layihəsinin başlanğıcını qeyd edirik." A.Hokstayn bu fikri də xüsusi qeyd etmişdir ki, "Əsrin müqaviləsi" gələcək naminə səylərimizi birləşdirərək mühüm layihələrə nail ola biləcəyimizi nümayiş etdirdi.

Qeyd olunanlar bir daha bu reallığın təsdiqidir ki, ölkəmizin iştirakçısı olduğu neft-qaz layihələri, kəmərləri Azərbaycanı dünya miqyasında çox önəmli enerji hasilatçısı kimi ciddi ölkəyə çevirib. Azərbaycanın bu gün beynəlxalq münasibətlər sisteminde yeri və rolunun hansı səviyyədə olmasına, eyni zamanda "Əsrin müqaviləsi"ndən ötən dövr ərzində uğurlarımıza və Cənub Qaz Dəhlizinin əhəmiyyətinə işıq salan daha çox biri-birindən əhəmiyyətli fikirlər səsləndirilir. Ümumi rəy bundan ibarətdir ki, Azərbaycanın gələcəyə hesablanmış inkişaf strategiyası daha böyük uğurlara stimul verir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin "Əsrin müqaviləsi"nin 20 illiyinə və Cənub Qaz Dəhlizinin təməlinin qoyulmasına həsr olunan mərasimdə söylədiyi bu fikirlər kesilən yolun aydın mənzərəsini yaradır: "Bu günə qədər bizim qaz və neft layihələrimizdə ancaq 3 ölkə iştirak edirdi- Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə. Bu gündən sonra biz geniş beynəlxalq əməkdaşlıq prosesinə qədəm qoyuruq. Azərbaycan qaz istehsalçısı kimi öz resurslarını dünya bazarına çıxaracaq. Ondan sonra Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, Bolqarıstan, Albaniya, İtaliya, gələcək mərhələdə Monteneqro, Xorvatiya və digər ölkələr bu layihəyə qoşula bilərlər. Ona görə, burada əlaqələndirmə işləri çox yüksək səviyyədə aparılmalıdır. Mən hesab edirəm ki, bu gün bu sahədə - neft-qaz sahəsində yeni beynəlxalq komanda formalaşır. Komandanın bütün üzvləri bu gün salondadırlar. Əminəm ki, bizim birgə fəaliyyətimiz uğurlu olacaq və komandamız qələbə qazanacaqdır."

"Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasından ötən 21 ilə qısa baxış fonunda bir daha bu gerçəklik özünü təsdiqləyir ki, möhkəm təməl uğurların davamlılığı üçün əsasdır. Təbii ki, "Əsrin müqaviləsi" imzalanmasaydı, nə BTC və BTƏ neft-qaz kəmərlərindən, nə də Cənub Qaz Dəhlizindən danışmaq mümkün idi. Ulu öndər Heydər Əliyevin müəllifi olduğu neft strategiyası Azərbaycanın qarşısında yeni-yeni imkanlar açır, yeni-yeni layihələrin icrasını şərtləndirir. Neft gəlirlərinin idarə olunmasında şəffaflığın qorunmasında əsas rol oynayan Dövlət Neft Fondunun aktivləri hesabına gerçəkləşdirilən sosial-iqtisadi layihələr ölkəmizin hərtərəfli inkişafını daha da sürətləndirir.

Neft siyasətinin məntiqi davamı kimi dəyərləndirilən qeyri-neft sektorunun inkişafı Azərbaycanın iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi siyasətini uğurla həyata keçirdiyini təsdiqləməklə yanaşı, bu sahədə təcrübəsinin öyrənilməsini bir zərurət kimi gündəmə gətirir. Keçirilən enerji sammitlərində, iqtisadi forumlarda Azərbaycanın bu uğuru önə çəkilir, səylərin birləşdirilməsi, təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsi istiqamətində atdığı addımlar təqdir olunur.

Yeganə Əliyeva,